

Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау

GRI 2-25, 3-3

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның басымдығы — өнеркәсіптік қауіпсіздік ережелері мен нормаларын қатаң сақтау, өндірістік қызмет барысында персонал үшін де, мердігерлер үшін де қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету болып табылады. Біз Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес әрекет етеміз және ISO 45001 халықаралық стандартына сәйкес өз еркімізбен міндеттемелер алдық.

«Самұрық-Энерго» АҚ-да біз қауіпсіз еңбек ортасын құруға, қызметкерлер арасында қауіпсіздік мәдениетін насихаттауға, салауатты өмір салтын сақтауға, озық технологияларды енгізуге бар күш-жігерімізді саламыз. Біз жазатайым оқиғалар мен жазатайым оқиғаларды жоюға, барлық қызметкерлеріміз үшін қауіпсіз және жайлы жұмыс орнын қамтамасыз етуге тырысамыз.

«Самұрық-Энерго» АҚ ЕҚ және ӨҚ саласындағы мақсаттары:

- корпоративтік басқару жүйесін үнемі дамыту арқылы бизнес-үдерістердің тиімділігін арттыру;
- заңнамада және халықаралық стандарттарда анықталған денсаулық және қауіпсіздік саласындағы барлық қолданылатын стандарттар мен талаптарды сақтау;
- қауіпсіз және жайлы еңбек жағдайларына кепілдік беру, мүмкін болатын қауіптердің алдын алу және жою арқылы қызметкерлер мен барлық мүдделі тараптардың денсаулығына қауіп төндіруді азайту;
- жұмыс орнындағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін заманауи жабдықтарды, инновациялық технологияларды және қорғану құралдарын пайдалану;

- қызметкерлермен консультациялар ұйымдастыру және олардың еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету үдерістеріне белсенді қатысуын қамтамасыз ету.

Есепті кезең ішінде біз еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы стратегия мен мақсаттарды іске асыру бойынша әрекеттерімізді жалғастырдық. Алайда үнемі өзгеріп отыратын шарттар мен талаптарды түсіне отырып, біз осы саладағы стратегиямыз бен саясатымызды қайта қарау қажет деген қорытындыға келдік.

Талдау мен талқылаудың нәтижесінде «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобында жарақаттанушылықтың нөлдік деңгейіне қол жеткізу бойынша Іс-шаралар жоспары әзірленді, оның ішінде:

- оның тиімділігін арттыру мақсатында еңбекті қорғау мен қауіпсіздікті басқару жүйесін жетілдіру. Бұл іс-шараға өлімге алып келген жағдайлар мен жазатайым оқиғалар сияқты ауыр зардаптардың алдын алу үшін оқыс оқиғалар туралы есептердің ашықтығын қамтамасыз ету арқылы қол жеткізіледі;
- еңбек қауіпсіздігін басқару жүйесіне персоналды тарту арқылы қауіпсіздік мәдениетін арттыру және халықаралық стандарттарды пайдалана отырып, оның тиімділігін бақылауды жақсарту.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның өндірістік жарақаттануды азайту және қызметкерлердің еңбек жағдайын жақсарту жөніндегі саясатының қағидаттары мен ережелері барлық қызметкерлер мен мердігерлер үшін міндетті болып табылады.

GRI 403-1, 403-3, 403-8, GRI 12: Coal Sector: 12.14.2, 12.14.4, 12.14.9

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі

«Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы басқару жүйесі Компанияның барлық қызметкерлеріне және мердігер ұйымдардың персоналына қатысты қолданылады. Жүйе Қазақстан Республикасының заңнамасына, «Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау саласындағы қағидаттарына, сондай-ақ басқа да ішкі корпоративтік құжаттарға негізделген.

Қоғамның еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қағидалары мен ережелерін айқындайтын негізгі нормативтік құжаттар:

- «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобының корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты;
- «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобында

көлік қауіпсіздігін басқару туралы ереже;

- «Самұрық-Энерго» АҚ 2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясы;
- «Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау тәуекелдерін бағалау» стандарты;
- «Персоналдың қауіпсіз мінез-құлыққа ынталандыру» стандарты;
- «Оқиғаларды есепке алу және тергеу» стандарты;
- «Еңбекті қорғауды басқару жүйесін бағалау» стандарты.

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару Компанияның барлық деңгейлерінде жүзеге асырылады.

«Самұрық-Энерго» АҚ өнеркәсіптік қауіпсіздік қызметі жөніндегі ақпарат тізбесі

Қажетті деректердің атауы	Көрсеткіш*
ПК орталық аппаратындағы/корпоративтік орталығындағы мамандар саны:	3
еңбекті қорғау жөніндегі	3
өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі	-
өрт қауіпсіздігі жөніндегі	-
басқа бағыттар	-
ЕТҰ-ғы мамандар саны:	85
еңбекті қорғау жөніндегі	40
өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі	23
өрт қауіпсіздігі жөніндегі	11
басқа бағыттар	-
Өнеркәсіптік қауіпсіздік қызметі қызметкерлерінің Компанияның бір қызметкеріне шаққандағы арақатынасы	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер саны — 17 071 адам ЕҚ және ӨҚ басқару жүйесімен қамтылған штаттық қызметкерлер саны, ішкі аудиттен өткені 100%, бұл — 17 071 тең. ЕҚ және ӨҚ жүйесімен қамтылған штаттан тыс қызметкерлер саны, ішкі аудиттен өткені 100%, бұл — 3 914 тең. Мамандар саны — 85. ӨҚ қызметтері қызметкерлерінің бір қызметкерге шаққандағы арақатынасы — 200.

HSE (Қорғау, Қауіпсіздік және Экология) жөніндегі директор тікелей Қоғам Басқармасының Төрағасына есеп береді және Компанияның өзінде де, еншілес ұйымдарда да өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесін жақсарту бойынша жұмыстарды жалпы үйлестіру үшін жауапты.

HSE мәселелеріне жауапты бөлімшенің басшысы еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік нормалары мен ережелерін бұзудың алдын алу, оқыс оқиғаларға орай жедел әрекет жасау, сондай-ақ осы саладағы тәуекелдерді мониторингтеу, талдау

және бақылау функцияларын жүзеге асырады. Еншілес ұйымдардағы өнеркәсіптік қауіпсіздік қызметтері бірінші басшының басқаруында болады. Еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйесіне қажетті өзгерістердің тиімділігі мен жедел енгізілуін қамтамасыз ету үшін біз Компанияның еншілес ұйымдарындағы өнеркәсіптік қауіпсіздік қызметтері персоналының біліктілік құрамын жүйелі түрде талдап отырамыз.

Басқарма төрағасының, еншілес ұйымдардың бас директорлары мен бірінші басшыларының белсенді қатысуымен тоқсан сайынғы кеңестер өт-

* Ескертпе. Қоршаған ортаны қорғау қызметінің қызметкерлері ескерілмейді.

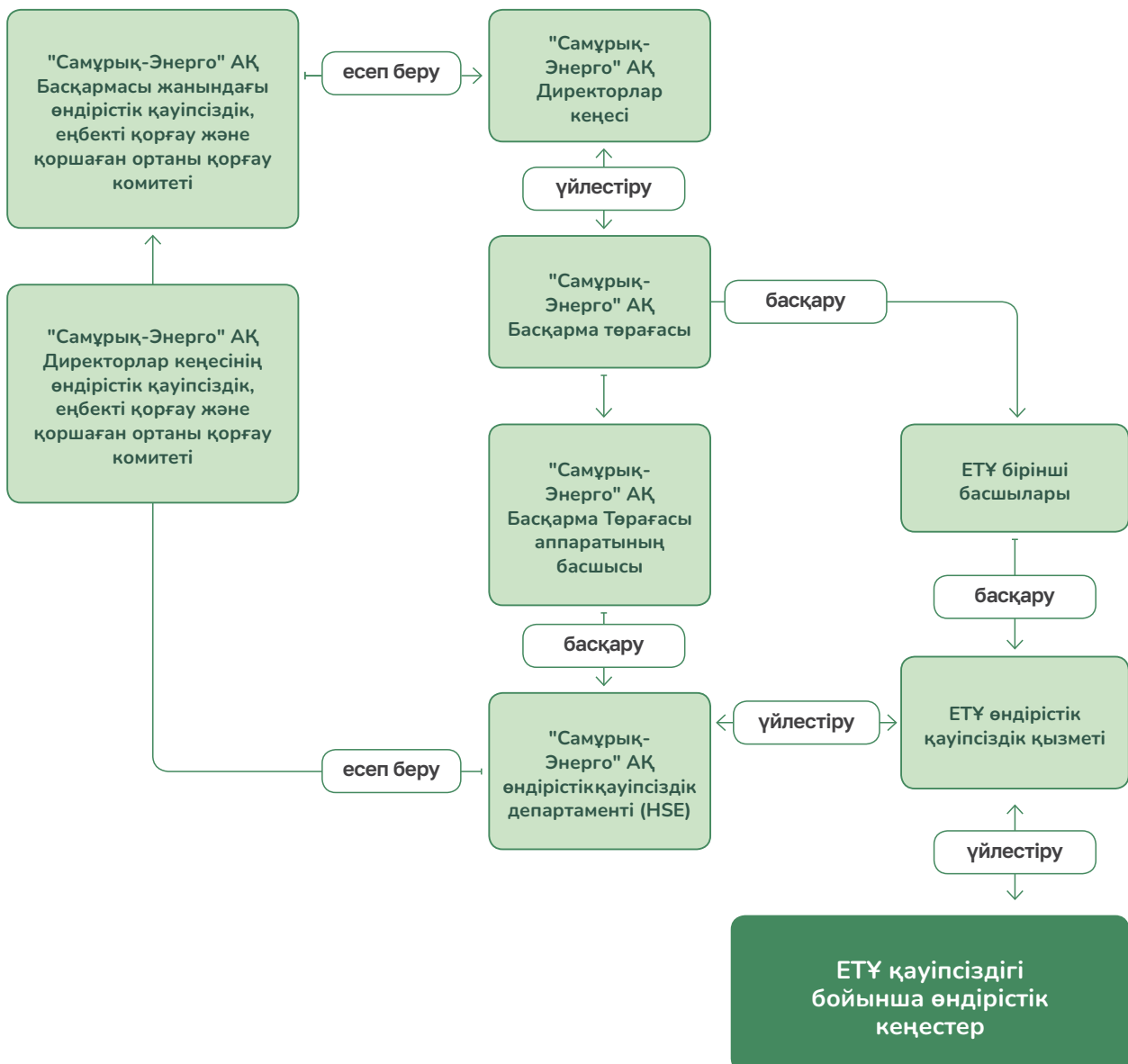
кізіледі, оның мақсаты қауіпсіздік мәдениетін арттыру, апаттардың алдын алу және жарақаттануды азайту болып табылады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғауға жауапты комитеттер аталған салалардағы мәселелерге егжей-тегжейлі талдау жүргізіп, шаралардың орындалу тиімділігін бақылайды. Компанияның Директорлар кеңесі мен Басқармасы Комитеттер ұсынған ақпараттың негізінде өнеркәсіптік қауіпсіздік және тәуекелдерді басқару жөніндегі есептерді қарайды және бекітеді. Сонымен қатар, Комитеттер құпиялылық талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

Есепті кезең ішінде әрбір Комитет төрт отырыс өткізіп, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы тоқсан сайынғы есептерді және өндірістік жарақаттар туралы деректерді талқылады.

2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік кеңестер 36 отырыс өткізді, оған жұмыс берушінің өкілдері де, персонал өкілдері де, соның ішінде еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторлар да қатысты.

«Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесі

GRI 403-2, GRI 12: Coal Sector: 12.14.3

Еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді бағалау және қызмет тиімділігі

«Өнеркәсіптік қауіпсіздіктің, еңбекті және қоршаған ортаны қорғаудың тәуекелдерін бағалау» стандартын енгізу және Компанияның 2023 жылға арналған Тәуекелдердің жиынтық тізілімін құру тек еңбекті қорғау мен қауіпсіздікті басқару жүйесінің ғана емес, сондай-ақ тұтастай алғанда тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің негізгі қағидаты мен маңызды бөлігін көрсетеді. Бұл стандарт персоналдың өмірі мен денсаулығына әсер етуі мүмкін тәуекелдер мен қауіпті Нақтыорларды анықтау және бағалау рәсімдерін қамтамасыз етеді.

Тәуекелді сәйкестендіру және бағалау алгоритмі

- Қауіптер көздерін идентификациялау;
- Тәуекелдерді идентификациялау және бағалау жөніндегі комиссияның құрамына сарапшыларды іріктеп алу;
- Қауіптер көздерін және комиссия құрамына бекіту;
- Тәуекелдерді идентификациялауды және бағалауды жүргізу;
- Жүргізілген тәуекелдерді бағалауды келісу;
- Тәуекелдердің қолдануға болмайтын және бақылауға рұқсат етілетін деңгейлерін азайту бойынша шараларды әзірлеу;
- Әзірленген шараларды келісу;
- Тәуекел төлқұжатын бекіту.

Компанияның барлық қызметкерлері оқиғаларды анықтау үдерісіне қатысады. Олар мұндай оқиғалар туралы ақпаратты ресми байланыс арналары немесе тікелей өздерінің желілік басшысына бере алады. Барлық оқиғалар жағдайлары тергеледі, содан кейін қажетті шаралар қабылданады.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлердің тәуекелдерді басқару саласындағы құзыреттілігін арттыруға ұмтыла отырып, қауіпсіздіктің корпоративтік мәдениетін дамыту жолында белсенді жұмыс істейді. Осы мәдениеттің шеңберінде біздің қызметкерлерімізге жұмыс орнында еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік нормалары мен ережелерін бұзу жағдайлары анықталған жағдайда, сондай-ақ олардың денсаулығына қауіп төндіретін жағдайлар туындағанда жұмысты тоқтата тұру немесе толық тоқтату мүмкіндігі беріледі.

Біз еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік бағдарламалары арқылы жұмыс орнындағы қауіпсіздікті жақсарту бойынша қызметкерлердің жеке бастамаларын қолдаймыз және көтермелейміз. «Қауіпсіз мінез-құлыққа қызметкерлерді ынталандыру» стандартының негізінде қызметкерлерді ақшалай ынталандыру және көтермелеу бағдарламасы әзірленді. Бұл бағдарлама қызметкерлерге жұмыс орындарындағы кез келген қауіптер мен тәуекелдер туралы хабарлау мүмкіндігін береді. Есепті кезең ішінде осы бағдарламаға белсенді қатысқаны үшін 1 106 қызметкер ынталандырылды.

Есепті кезең ішінде осы бағдарламаға белсенді қатысқаны үшін ынталандырылдырылған қызметкер саны

1 106

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ықтимал тәуекелдерді бағалау және алдын алу бойынша жұмысымызда біз белгіленген талаптарға сәйкес жоспарлы және жоспардан тыс тексерулер тәжірибесін белсенді түрде қолданамыз. Есепті кезеңде Корпоративтік орталықта/ПК орталық аппаратында және ЕТҰ-да/филиалда 15 жоспарлы және 4 жоспардан тыс тексерулер жүргізілді. Нәтижесінде 494 бұзушылық анықталып, олардың 485-і жедел түрде жойылды. Сондай-ақ ЕТҰ-да/филиалда өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін анықтау үшін 21 326 ішкі аудит жүргізілді. Анықталған сәйкессіздіктердің жалпы саны 52 392 құрады, олардың 51 374-і реттелді. Одан басқа, мемлекеттік органдар Компания кәсіпорындарында еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және санитариялық-эпидемиологиялық жағдайы жағынан 39 тексеру жүргізді. Нәтижесінде 452 бұзушылық анықталды, олардың 306-ы жойылды. Тексерулердің нәтижелері бойынша түзету іс-шараларының жоспарлары әзірленді.

Тәуекелдерді іске асырумен байланысты оқиғаларды тергеу

Компанияның кәсіпорындарында оқыс оқиғалар, авариялар мен төтенше жағдайлар белгіленген құжаттарға сәйкес тексеріледі. Біз мемлекеттік органдарды әрбір еңбек қабілеттілігінен айрылуға алып келген жазатайым оқиға туралы жедел түрде хабардар етіп отырамыз. Күрделі оқиғалар немесе ауыр салдарға әкеп соққан жазатайым оқиғалар, оның ішінде адам өлімі болған жағдайда Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес мемлекеттік еңбек инспекторының қатысуымен арнайы тергеп-тексеру жүргізіледі.

Біз түпкі себептерін анықтау мақсатымен жазатайым жағдайларды қосымша іштей тергеу үшін «Себептер ағашы» және «5 неліктен» әдістерін қолданамыз. Алынған нәтижелер Басқарма Төрағасы мен ЕТҰ басшылары қатысатын тоқсан сайынғы кеңестерде талқыланады. Талқылаудан кейін тергеп-тексеру нәтижелері туралы ақпарат барлық ЕТҰ-ға ақпараттық есептер түрінде, сондай-ақ тоқ-

сан сайынғы жиналыстар арқылы және орын алған жазатайым оқиғалардың, олардың себептері мен қабылданған шаралардың толық сипаттамасын қамтитын жарақаттар туралы есептер түрінде беріледі.

«Самұрық-Энерго» АҚ-да жұмыс орнындағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін біз өндірістік қызметке байланысты оқиғаларды тексерудің стандарттары мен рәсімдерін енгіздік. Бұл рәсімдер қауіптерді анықтауды, тәуекелдерді бағалауды және түзету әрекеттерін анықтауды қамтиды. Біз сондай-ақ төтенше жағдайларды, жазатайым оқиғаларды және ауыр немесе өліммен аяқталу ықтималдығы жоғары басқа оқиғаларды қамтитын Тәуекелдер тізілімін енгіздік. Біздің мақсатымыз — қауіптерді жою және тәуекелдерді азайту, сондай-ақ болуы мүмкін оқиғалардың себептерін белсенді іздеу және жою арқылы қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау болып табылады.

Қауіпсіздікке инвестициялар

Жұмысшылардың қауіпсіздігі мен денсаулығын қамтамасыз ету саласындағы біздің жауапты ұстанымымыз еңбекті қорғауға және өнеркәсіптік қауіпсіздікке инвестицияның жоғары деңгейімен расталады. Еңбекті қорғаудың бұдан да жоғары деңгейіне жету үшін жүйелі тәсілдеме және инвестицияларды көбейту қажет.

2023 жылы біз денсаулықты қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы іс-шараларға 2,995 млрд теңге бөлдік.

Қызметкерлерді өндірісте қорғану құралдарымен қамтамасыз ету

Қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету және қауіпсіз еңбек мәдениетін дамыту үшін өндірісте жүйелі жұмыс енгізіледі. «Самұрық-Энерго» АҚ-ның барлық қызметкерлері қажетті жеке қорғану құралдарымен және арнайы киіммен қамтамасыз етілген.

2023 жылы жеке қорғану құралдарын сатып алуға

1,173

млн теңге жұмсалды

2023 жылы денсаулықты қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы іс-шараларға

2,995

млрд теңге бөлінді

ЕҚ және ӨҚ қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды қаржыландыру, млрд теңге

Көрсеткіш	2021	2022	2023
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз етуге жұмсалған ақша қаражаттарының сомасы	4,336	3,789	2,995

Қауіпсіздік саласындағы бастамалар

«Самұрық-Энерго» АҚ персонал қауіпсіздігін қамтамасыз ету және қорғау деңгейін арттыру үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы озық халықаралық стандарттарды белсенді түрде енгізуде. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы оқыс оқиғалар мен бұзушылықтарды есепке алудың бірыңғай автоматтандырылған жүйесі тұжырымдамасы аясында 2023 жылы «Қауіпсіз өндіріс» жобасы жүзеге асырылды. Жобаның мақсаты — өндірістік жарақаттарды азайту және өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау мәселелері бойынша жоғары басшылардың хабардар болу деңгейін арттыру.

ЕҚ және ӨҚ саласындағы қызметтің тиімділігін арттыру үшін жүзеге асырылатын іс-шаралар:

- қызметкерлердің қауіпті еңбек жағдайларында жұмыс істеуін мониторингтеу (жұмыс орындарын аттестаттау, өндірістік бақылау);
- жеке және ұжымдық қорғану құралдарымен қамтамасыз етілуін бақылау;
- ЕТҰ әдістемелік және ақпараттық көмекті жүзеге асыру;
- Өндірістегі жазатайым жағдайларды ашық түрде тіркеу жүйесін мониторингтеу;
- жеке жауапкершілік жүйесін мониторингтеу (қауіпсіздік талондары);
- қауіпсіздікке көшбасшылық мінез-құлықтың аудиттердің жүргізілуін бақылау;
- қауіптерді индентификациялау және тәуекелдердің маңыздылығын бағалау;
- әлеуетті-қауіпті оқиғалар туралы хабарламалар үшін көтермелеу механизмдерін әзірлеу;
- болған оқиғаның түпкі (жүйелі) себептерін анықтау үшін жазатайым жағдайларға ішкі тергеп-тексеру жүргізу;
- жазатайым жағдайларға алып келмеген әлеуетті-қауіпті оқиғаларды есепке алу және тергеу;
- өндірістік объектілерде Компанияның ЕТҰ-да еңбекті қорғау мәселелеріне жетекшілік ететін бөлімшелердің мамандарымен семинар-кеңестерді өткізу;
- бірінші басшылардың және еңбекті қорғау мамандарының IOSH, NEBOSH курстарында оқуын бақылау;
- оқыс оқиғалар мен бұзушылықтарды тіркеудің бірыңғай автоматтандырылған жүйесі тұжырымдамасын әзірлеу;
- Компанияның барлық ЕТҰ бойынша ӨҚ және ЕҚ саласында конкурстар өткізу.

GRI 403-2, 403-9, GRI 12: Coal Sector: 12.14.10

Өндірістік жарақаттану

Біз қауіпсіздік мақсаттарына жету және жұмыс орнындағы жарақаттарды барынша азайту үшін барлық қажетті шараларды қабылдаймыз. Мобильді қосымшалар немесе ДК арқылы қолжетімді ASPANS платформасының базасында Компания «Қауіпсіз өндіріс» жүйесі арқылы қызметкерлерді жұмыстағы ықтимал қауіптер мен оқыс оқиғалар туралы хабардар етеді. Сондай-ақ қызметкерлерді қауіпсіздік туралы ашық ақпаратты ынталандыратын «Персоналды қауіпсіз мінез-құлыққа ынталандыру» стандарты әзірленді. Қызметкерлердің бастама көтере алуын қамтамасыз ету үшін тәуелсіз компания басқаратын және құпиялылықты және қудалаудан қорғауды қамтамасыз ететін сенім телефоны ұйымдастырылған. Барлық шағымдар мен өтініштер бастамашылдық ақпараттандыру сая-

сатына сәйкес кәсіби және құпия түрде өңделеді. Қабылданған шараларға қарамастан, 2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобының кәсіпорындарында еңбек қызметімен байланысты 10 жазатайым оқиға тіркелді.

2023 жылы Компанияда біздің қызметкерлеріміздің арасында өлімге алып келген қайғылы оқиғалар орын алды. Біз өлімге алып келетін жазатайым жағдайларды нөлдік деңгейге ұмтылатынымызға қарамастан, жазатайым оқиғалардың салдарынан 2 қызметкер мен 1 штаттан тыс қызметкердің қайтыс болғанына шын жүректен қайғырамыз. Біз әріптестеріміздің туыстары мен жақындарына көңіл айтамыз және орны толмас қайғының болғанына шын өкініш білдіреміз.

«Самұрық-Қазына» АҚ персоналының арасындағы өндірістік жарақаттанушылықтың жиілігі

Көрсеткіш	2021	2022	2023
Өлімге алып келген жазатайым жағдайлардың жалпы саны	0	4	2
Өлімге алып келген жазатайым жағдайлардың жиілік коэффициенті	0	0,13	0,07
Салдарының дәрежесі ауыр өндірістік жарақаттанушылық жағдайларының жалпы саны (өлімге алып келген жағдайларды қоспағанда)	4	4	5
Салдарының дәрежесі жоғары өндірістік жарақаттанушылықтың жиілік коэффициенті (өлімге алып келген жағдайларды қоспағанда)	0,13	0,13	0,16
Белгілеп алынған өндірістік жарақаттардың жалпы саны	6	10	10
Өндірістік жарақаттанушылықтың жиілік коэффициенті (1 000 000 істелген сағат)	0,19	0,3355	0,33

«Самұрық-Энерго» АҚ штаттық қызметкерлері болып табылмайтын, бірақ жұмысы және/немесе жұмыс орны Компаниямен бақыланатын болатын персоналдың өндірістік жарақаттанушылық жиілігі

Көрсеткіш	2021	2022	2023
Өлімге алып келген жазатайым жағдайлардың жалпы саны	0	1	1
Салдарының дәрежесі жоғары өндірістік жарақаттану жағдайларының жалпы саны (өлімге алып келген жағдайларды қоспағанда)	0	2	1
Белгілеп алынған өндірістік жарақаттардың жалпы саны	0	3	2

Барлық оқиғалар мұқият талдаудан өткізілді Тергеу нәтижесінде болашақта осындай оқиғалардың алдын алуға бағытталған 35 түзету шарасы қабылданды. Бұл шараларға жабдықтың сенімділігін арттыру, қызметкерлерді оқыту және жұмысты ұйымдастырудағы өзгерістер кіреді.

Қауіпті ықтимал жағдайлар кәсіпорынның «Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау тәуекелдерін бағалау» стандартының талаптарына сәйкес анықталады. Жұмысқа рұқсат беру алдында уәкілетті тұлғалар жұмыс үдерістерінің қауіпсіздігіне талдау жүргізеді, жұмыс орнындағы қауіптер туралы ақпарат арнайы бланкіде рәсімделеді.

Жыл сайын біз тәуекелдер тізілімін әзірлейміз, оның негізінде елеулі тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспарлары әзірленеді және өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласында түзету шаралары қабылданады.

GRI 2-27

Көрсеткіш	2021	2022	2023
Заңдар мен нормативтік актілерді сақтамау жағдайларының жалпы саны, соның ішінде:	54	69	40
айыппұл салу жағдайлары	43	60	40
ақшалай емес санкцияларды қолдану жағдайлары	11	9	0
Айыппұлдары төленген заңдар мен нормативтік актілерді сақтамау жағдайларының жалпы саны	43	60	40
алдыңғы есепті кезеңдерде салынды	24	36	0
есепті жылы салынды	19	24	40
Заңдар мен нормативтік актілерді сақтамағаны үшін төленген айыппұлдардың жалпы саны, мың теңге	268,749	934,475	60,287
есепті жылы салынды	135,903	297,069	60,287
алдыңғы есепті кезеңдерде салынды	132,846	637,406	0

«Самұрық-Энерго» АҚ қауіптерді анықтау, тәуекелді бағалау және жазатайым оқиғаларды тергеу бойынша ақпарат тізбесі

Қажетті деректердің атауы	2021	2022	2023
Қауіпсіз орындалмай жатқан жұмыстарды тоқтату саны	40	92	22
Өрттерді/тұтануларды ішкі құрамдардың алдын алуы бойынша жүргізілген оқулар саны	620	650	485
Мемлекеттік өртке қарсы қызметтерді тарта отырып, өрттердің/тұтанулардың алдын алу бойынша жүргізілген оқулар саны	7	9	36
Апатты жою жоспары бойынша жүргізілген оқу дабылдарының саны	29	30	36
Апатты жою жоспары бойынша жүргізілген апатқа қарсы жаттығулардың саны	1 052	1 081	36
ПК (СЕО, СЕО-1, СЕО-2), ЕТҰ басшылығының (БД, БД орынбасары, департамент/қызмет директоры, құрылымдық бөлімшелер басшысы) жүргізген ПАБ/ҚМБ/ПДБ саны	1 819	3 911	2 983
Басқа қызметкерлердің жүргізген ПАБ/ПНБ/ПДБ саны	1 838	3 047	4 203
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін тексеру үшін Корпоративтік орталықтың/ЕТҰ-ғы ПК Орталық аппаратының/филиалдың жүргізген аудиттерінің саны	14	15	19
Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін тексеру үшін Корпоративтік орталықтың/ЕТҰ-ғы ПК Орталық аппаратының/филиалдың аудит жүргізуі кезінде анықталған сәйкессіздіктер саны	225	300	494
Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін тексеру үшін Корпоративтік орталықтың/ЕТҰ-ғы ПК Орталық аппаратының/филиалдың аудит жүргізуі кезінде анықталған жойылған сәйкессіздіктер саны	222	252	485
Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін тексеру үшін ЕТҰ/филиалдағы жүргізілген ішкі аудиттер саны	983	1 338	21 326
Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігін тексеру үшін ЕТҰ/филиалдағы ішкі аудиттің анықтаған сәйкессіздіктер саны	2 503	6 031	52 392
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі мемлекеттік органдардың жүргізген тексерулерінің саны	39	39	32
Еңбекті қорғау	5	3	2
Өрт қауіпсіздігі	16	20	10
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	4	6	3
Санитариялық-эпидемиологиялық жай-күйі	14	8	4
Басқа (көрсету)	7	11	18 (Энергонадзор)
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі мемлекеттік органдардың анықтаған, жойылған сәйкессіздіктер саны	784	387	452
Еңбекті қорғау	33	19	12
Өрт қауіпсіздігі	429	252	193
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	157	46	104
Санитариялық-эпидемиологиялық жай-күйі	60	24	65
Басқа (көрсету)	61	42	78
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі мемлекеттік органдардың ПК қатысты төленген айыппұл санкцияларының сомасы, теңге	237 994 405	1 545 063	7 072 500
Еңбекті қорғау	0	0	0
Өрт қауіпсіздігі	233 218 755	1 534 450	1 207 500
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	656 325	765 75	0
Санитариялық-эпидемиологиялық жай-күйі	3 098 375	9 847 545	5 520 000
Басқа (көрсету)	1 020 95	0	345 000

Біз өндірістік жарақаттанушылық құрылымы мен себептеріне талдауды жүзеге асырамыз. Өндіріс үдерісіндегі ең қауіпті аймақтар қызмет көрсету аймақтары мен электрмеханикалық жабдықтарының элементтері болып табылады. Жазатайым оқиғаларға ықпал ететін Нақтыорларға қауіп-қатерді, жеткілікті дәрежеде анықтамау және тәу-

екелді, биіктіктен құлауды, қозғалатын, ұшатын немесе айналатын объектілер мен бөлшектердің әсер етуін дұрыс бағаламау, зардап шегушінің зейінсіздігі, жұмыс үдерістерін дұрыс ұйымдастырмау, персоналдың дұрыс бақыланбауы, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерін тікелей бұзылуы жатады.

GRI 403-9

«Самұрық-Энерго» АҚ персоналының арасындағы жарақаттар типтері

Жарақаттардың атауы	2021	2022	2023
Химиялық күйік, термиялық күйік	0	1	2
Соғылу	2	2	0
Жарақаттық ампутация	0	0	0
Электржарақаттар (термиялық күйіктер)	0	1	1
Сыну	3	1	1
Кешенді жарақат (сыну, соғылу, ішкі органдардың жарылуы)	1	3	5
Көз жарақаты	0	1	1
Бас сүйегі-ми жарақаты, мидың шайқалуы	0	1	1
Жиыны	6	10	10

2023 жылы біз жарақат алу қаупін азайту үшін жазатайым оқиғаларды тексеруден кейін қабылданған түзету шаралары жоспарының орындалуын белсенді түрде бақылап отырдық. Сонымен қатар еңбекті қорғау жүйесін қызметкерлердің арасында қауіпсіздік мәдениетін арттыруға баса назар аудара отырып жақсарту шаралары жүргізілді.

Өндірістік жарақаттанушылықтың алдын алу бойынша шаралар:

- жазатайым оқиғалардың мән-жайлары мен себептерін барлық қызметкерлердің назарына жеткізу;
- барлық өндірістік персонал үшін жоспардан тыс нұсқама өткізу;
- жазатайым оқиға болған бөлімшелер қызметкерлерінің ПТЭ, ПТБ, қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтарды білуіне кезектен тыс сынақтар жүргізу;
- анықталған бұзушылықтарды жою шараларын әзірлей отырып, кәсіпорындардың топ-менеджерлерінің қатысуымен ай сайынғы «Қауіпсіздік техникасы күндерін» өткізу;
- мерзімдері мен жауапты тұлғалары бар іс-шаралар жоспарын әзірлей отырып, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қызметтерінің жабдықтар-

ды, ғимараттарды, құрылыстарды және жұмыс орындарын кешенді тексеруді жүргізу;

- бүкіл өндірістік персоналды Оқуды жүргізу ережелеріне сәйкес оқыту, ӨҚ және ЕҚ мәселелері бойынша жұмысшыларға нұсқау беру және білімін тексеру;
- барлық кәсіпорындарда жөндеу кампаниясы басталғанға дейін наряд беруге, басшы және жұмысты орындаушы болуға құқығы бар құрылымдық бөлімшелердің инженерлік-техникалық қызметкерлерімен, бригаданы жұмыстарды орындауға және раядты рәсімдеуге дұрыс рұқсат беру туралы практикалық сабақтары бар семинарлар мен кездесулер өткізу.
- жұмыс орындарын еңбек жағдайлары бойынша аттестаттаудан өткізу (кемінде бес жылда бір рет);
- пайдалану мерзімі аяқталған және өндірістік персоналға үлкен қауіп төндіретін жабдықтарды ауыстыру;
- қауіпсіздікке көшбасшылық мінез-құлықтық аудит жүргізу арқылы жоғары басшылықтың қатыстырылуы;
- қауіптерді идентификациялау және тәуекелдерді бағалау мәселелері бойынша қосымша тренингтерді/персоналды оқытуды өткізуді ескере отырып, жұмыс орындарында тәуекелдер картасы/тізілімдері өзектілендірілді.

GRI 403-6, 403-10, GRI 12: Coal Sector: 12.14.7, 12.14.11

Денсаулықты қорғау

«Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарында кәсіптік аурулардың пайда болуының негізгі тәуекел Нақтыорлары шаң, шуыл деңгейі және дірілдің әсері болып табылады. Осы Нақтыорлардың параметрлері жұмыс орындарында өлшенеді және бақыланады.

2023 жылы зиянды немесе қауіпті болуы мүмкін еңбек жағдайларын анықтау үшін зертханалық сынақтар мен жұмыс орнын аттестаттау жүргізілді. Одан басқа, «Самұрық-Энерго» АҚ жұмыс орындарында өндірістік бақылауды жүзеге асырады.

Компанияның ЕТҰ-да тұрақты медперсонал саны 31 адамды құрайды, медициналық персонал шарттардың талаптарына сай жұмыс істейді. Жыл сайын біздің ЕТҰ және Корпоративтік орталық қызметкерлерді өз еңбек немесе қызметтік міндеттерін орын-

дауы кезінде туындаған жазатайым жағдайлардан тендерлік рәсім нәтижелері бойынша сақтандыру туралы шарт жасасады.

Персоналды денсаулығын сақтау және аурулардың алдын алу бойынша іс-шараларға шығындар заңнамалық талаптарға сәйкес жыл сайын Компанияның даму жоспарында бекітіледі.

2023 жылы Компания бойынша өндірістік қызметпен байланысты персоналдың ауыру жағдайлары тіркелмеген.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлерінің денсаулығын нығайту және кәсіптік аурулар туралы ақпарат тізбесі

Көрсеткіш	2021	2022	2023
Жұмыс орнындағы еңбек қызметімен байланысты емес және өліммен аяқталған денсаулықтың нашарлау жағдайларының саны	13	18	10
Денсаулықтың нашарлауы себебінен еңбек қызметімен байланысты емес қайтыс болу жағдайларының саны	3	1	7
«Д» есебінде тұрған қызметкерлердің саны	2 021	2 060	858
Тіркелген кәсіби аурулар саны	0	0	0
Міндетті мерзімді медициналық қарап-тексеруге жататын қызметкерлер саны	14 497	14 679	15 077
ҚР заңнамасына сәйкес мерзімдік медициналық қарап-тексеруден өткен қызметкерлер саны	14 282	13 877	14 878

Қызметкерлердің денсаулығының күйін бақылап тұру үшін жүйелі медициналық қарап-тексерулер өткізіледі. Есепті кезеңде 14 878 қызметкер міндетті мерзімдік медициналық қарап-тексеруден өтті. Тексеру нәтижелері бойынша созылмалы ауруға шалдыққан қызметкерлер дер кезінде емделіп, оңалту шараларын алды. Еңбек жағдайына байланысты шектеулерді қажет ететін қызметкерлерге медициналық комиссияның ұсыныстарына сәйкес шектеу қойылды. Қауіпті жұмыстармен айналысатын жұмысшылар сүт немесе соған ұқсас өнімдер сияқты жақсартылған тамақтанумен қамтамасыз етілді. Корпоративтік сауықтыру бағдарламасы аясында қызметкерлер шипажайлық-курорттық ем алды. Сонымен қатар, мерзімдік медициналық қарап-тексеру нәтижелері бойынша денсаулық сақтау шараларының жоспары әзірленді:

- созылмалы аурулары бар жұмысшыларды уақтылы емдеу және оңалту мақсатында диспансерлік бақылау ұйымдастырылды;

- созылмалы аурулармен ауыратын қызметкерлерге медициналық комиссияның ұсыныстарына сәйкес шипажайлық-курорттық емдеу ұйымдастырылды;
- кәсіби жарамсыз тұлғалар қосымша тексеруге жіберілді, дәрігерлік комиссияның қорытындысы бойынша шектеулері бар қызметкерлерге еңбек жағдайлары бойынша шектеулер қамтамасыз етілді.

Қауіптілігі жоғары жұмыстарда, машиналар мен механизмдерде жұмыс істейтін барлық қызметкерлер кезекті медициналық тексеруден басқа ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі медициналық тексеруден өтеді. Одан басқа, біз қызметкерлердің денсаулығын сақтауға және олардың денсаулығына өндірістік қызметпен байланысты жағымсыз әсерлердің алдын алуға бағытталған тұрақты профилактикалық іс-шараларды жүргіземіз.

GRI 403-8, GRI 12: Coal Sector: 12.14.9

Мердігерлердің еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік жүйесін бағалау

Біз мердігерлерді еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік үдерістеріне тартудың, сондай-ақ қауіпсіздіктің жалпы жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін оларды денсаулық пен қауіпсіздікті басқару жүйесіне интеграциялаудың маңыздылығын түсінеміз.

Бұл саладағы негізгі құжат «Кәсіпорын аумағында мердігерлік ұйымдардың жұмысын ұйымдастыру туралы ереже» болып табылады, бұл құжатта еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйелеріне қатысты мердігерлерге қойылатын негізгі талаптар қамтылған. Осы құжатқа сәйкес біз оқиғалар мен жазатайым жағдайлардың себептерін анықтау, сондай-ақ жұмыс орындарын ұйымдастыруды бағалау мақсатында әлеуетті және қазіргі мердігерлерге еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау аудитін жүргіземіз.

GRI 403-4, 403-5, GRI 12: Coal Sector: 12.14.5, 12.14.6

Персоналды ақпараттандыру және оқыту

Еңбекті қорғау саласындағы негізгі үдерістерге тәуекелді бағалау, медициналық тексерулер, оқыту және жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету кіреді. Тиімді еңбек жағдайларын қамтамасыз ету — ажырамас құқық және лайықты еңбектің басты қағидасы болып табылады. Барлық деңгейдегі басшылық арасында жауапкершілікті бөлу және барлық қызметкерлердің белсенді қатысуы еңбекті қорғауды басқаруда маңызды рөл атқарады. Қызметкерлер осы үдерістерге кәсіподақтар арқылы қатысуға құқылы.

Біз персоналдың еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы құзыреттіліктерді арттыру бағытында белсенді жұмыс істеп жатырмыз. Еңбекті қорғау бойынша оқудан лауазымына қарамастан барлық қызметкерлер өте алады. Оқу бағдарламалары заң талаптарына сәйкес әзірленеді және оқытудың топтық және жеке формаларын қамтитын нақты мамандықтарға бейімделеді.

Бүкіл өндірістік персонал еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында оқудан өтті.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлері келесі бағыттар бойынша оқуда:

- өндірістік қауіпсіздік;
- еңбекті қорғау;
- өрт қауіпсіздігі;
- алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету;

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі Компанияның кәсіпорындарында жұмыс істейтін мердігерлік ұйымдар персоналының 100% қамтыған.

Барлық мердігерлер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерін бұзғаны үшін айыппұл санкциялары жүйесі қарастырылған. Мұндай айыппұлдардың тізбесі, оған қоса ынтымақтастықты тоқтату туралы мердігерлік ұйымдармен жасасқан шартта жазылған.

Есептік кезең ішінде мердігерлік ұйымдардың қызметіне өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптарына сәйкестігін анықтау үшін 342 ішкі аудит жүргізілді. Нәтижесінде 287 бұзушылық анықталды.

- қауіпсіз көлік жүргізу;
- басқа кәсіби бағдарламалар.

Бүкіл персонал мамандықтар мен сабақтас кәсіптер бойынша ЕҚ және ЕҚ бағдарламасы бойынша (Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау) міндетті оқудан өтеді, бұл ретте оқу орталығы немесе кәсіпорынның оқу орталығының өзі сертификат береді.

2023 жылы Компанияның

12 449

қызметкері

еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша оқудан өтті

Біз қызметкерлердің еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардарлығын арттыру бағытында белсенді жұмыс жасаймыз. Ол үшін арнайы әзірленген нұсқаулықтар, ақпараттық стендтер, өндірістік кеңестер, қауіпсіздік жаднамалары мен бұйрықтар қолданылады. Персонал сондай-ақ қауіпті Нақтыорлар мен жағдаяттар туралы «Қауіпсіз өндіріс» автоматтандырылған жүйе арқылы ақпарат алады.

Қызметкерлерді өндірістік қауіпсіздік саласында оқыту

Оқыту	2021	2022	2023
ҚР заңнамасының талаптары шеңберінде өндірістік қауіпсіздік саласында оқудан өткен қызметкерлер саны	17 671	22 344	12 449
еңбекті қорғау бойынша	5 502	7 523	1 825
өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша	10 341	12 291	5 459
өрт қауіпсіздігі бойынша	5 540	4 535	3 458
басқа бағыттар	3 040	4 237	1 904
Количество работников, обученных в области производственной безопасности вне требований законодательства РК	200	236	244
еңбекті қорғау бойынша	11	82	102
өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша	0	0	0
өрт қауіпсіздігі бойынша	0	0	0
басқа бағыттар	262	294	316
Жұмыс орнында зардап шеккендерге дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету бойынша оқудан өткен қызметкерлер саны (парамедик)	60	73	213
NEBOSH бағдарламасы бойынша оқудан өткен қызметкерлер саны	1	7	13
IOSH бағдарламасы бойынша оқудан өткен қызметкерлер саны	4	4	102
«Қорғаныштық жүргізу» курсы бойынша оқудан өткен қызметкерлер саны	0	25	11

Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету

Біз «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына кіретін барлық кәсіпорындарды негізгі өрт сөндіру жабдықтарымен, соның ішінде тасымалданатын және жылжымалы өрт сөндіргіштермен, сондай-ақ өрт сөндіру гидранттары сияқты өртке қарсы сумен жабдықтау құралдарымен қамтамасыз етеміз. Одан басқа, бұл кәсіпорындарда ұнтақ құрамы (құм) және киіз, кенеп және басқалар сияқты отқа төзімді материалдар салынған жәшіктер бар.

«Самұрық-Энерго» АҚ өкілдері, мемлекеттік бақылау органдары және Қоғамның барлық кәсіпорындарындағы еңбекті қорғау мамандары жұмысқа жарамды өрт сөндіру құралдарының болуын қамтамасыз ету үшін жоспарлы және жоспардан тыс тексерулер жүргізеді.

2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарында елеулі өрт жағдайлары тіркелген жоқ.

Біз өз қызметкерлерімізді оқытуға белсенді түрде қаржы бөлеміз және өрттер мен тұтанудың алдын алу бойынша тренингтер мен жаттығулар ұйымдастырамыз. 2023 жылы біздің ішкі құрамдарымыз осы салада 485 оқу өткізді. Сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызметтерді тарту арқылы 36 оқу ұйымдастырылды.

2024 жылға және орта мерзімді келешекке арналған жоспарлар

2024 жылы біз корпоративтік басқару жүйесін және оның үдерістерін үнемі жетілдіре отырып, ЕҚ және ӨҚ саласындағы қызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған шараларды іске асыруды жалғастырамыз, оның ішінде:

- өндірістік персонал үшін «Қауіпсіз еңбек мәдениеті» курсы бойынша ЕҚ және ЕҚ саласындағы халықаралық стандарттарды оқыту;

- көшбасшылық аудиторлық қауіпсіздік аудиттерін өткізу арқылы ЕҚжЕҚ мәселелеріне бірінші басшыларды тарту;
- HS үдерістерін цифрландыру үшін жұмыс жасау;
- ЕТҰ қызметкерлерімен білікті маманның психологиялық тренинг жүргізуі;
- «Сау жүрек ырғағында» профилактикалық акциясын ұйымдастыру және өткізу, құрылымдық бөлімшелер мен мердігерлік ұйымдар басшыларымен кездесулер өткізу және т.б.